

Odluka:

U-III/1297/2006

Zbirni podatci

Broj odluke: U-III/1297/2006

Datum odluke: 05.03.2009

Vrsta odluke: Odluka

[Poveznica do dokumenta na portalu IUS-INFO](#)

Tekst

Ustavni sud Republike Hrvatske, u Drugom vijeću za odlučivanje o ustavnim tužbama, u sastavu sutkinja Agata Račan, predsjednica Vijeća, te suci Snježana Bagić, Mario Jelušić, Ivan Matija, Željko Potočnjak i Aldo Radolović, članovi Vijeća, u postupku koji je ustavnom tužbom pokrenuo V. M. iz S., kojeg zastupa Z. K. odvjetnik iz S., na sjednici održanoj 5. ožujka 2009. godine, jednoglasno je donio

O D L U K U

I. Ustavna tužba se usvaja.

II. Ukida se:

- rješenje Županijskog suda u Sisku broj: GŽ-944/2005 od 28. studenoga 2005.,
- rješenje Općinskog suda u Sisku broj: Ovr-3615/2001 od 14. prosinca 2004. i
- rješenje Općinskog suda u Sisku broj: Ovr-3615/2001 od 4. siječnja 2005. te se predmet vraća Općinskom sudu u Sisku na ponovni postupak.

III. Ova odluka objavit će se u "Narodnim novinama".

Obrazloženje:

1. Ustavna tužba podnesena je protiv rješenja Županijskog suda u Sisku broj: GŽ-944/2005 od 28. studenoga 2005., kojim je odbijena žalba podnositelja i potvrđena su rješenja Općinskog suda u Sisku broj: Ovr-3615/01 od 14. prosinca 2004. i rješenje Općinskog suda u Sisku broj: Ovr-3615/01 od 4. siječnja 2005. godine.

Rješenjem Općinskog suda u Sisku broj: Ovr-3615/01 od 14. prosinca 2004. utvrđeno je da je dovršena ovrha u ovršnom predmetu, a rješenjem istog suda broj: Ovr-3615/01 od 4. siječnja 2005. kao nepravodobna odbačena je žalba podnositelja izjavljena protiv rješenja o dosudi Općinskog suda u Sisku broj: Ovr-3615/01 od 16. lipnja 2003. godine.

2. Podnositelj u ustavnoj tužbi ponavlja navode istaknute tijekom ovršnog postupka koji je prethodio postupku kod ovog Suda. U bitnome smatra da je u konkretnom slučaju provedena nemoralna, nezakonita i nesvrishodna ovrha jer je njegova nekretnina, kojoj je procjenom utvrđena vrijednost od 410.000,00 kuna, pozivom na odredbu članka 97. Ovršnog zakona na javnoj dražbi prodana samo za iznos od 10.000,00 kuna. Ističe da u vrijeme kada je doneseno rješenje o dosudi Općinskog suda u Sisku broj: Ovr-3615/01 od 16. lipnja 2003. nije imao punomoćnika te da je to rješenje, kojim je predmetna nekretnina dosuđena najboljem ponuđaču na javnoj dražbi, objavljeno na oglasnoj ploči suda a njemu nikada nije dostavljeno.

Smatra da su sudovi pogrešno protumačili i primijenili Ovršni zakon kada su odbacili kao nepravodobnu njegovu žalbu protiv rješenja o dosudi, čime su podnositelju povrijedili ustavno pravo zajamčeno člankom 14. stavkom 2. Ustava.

Osporenim rješenjem Županijskog suda u Sisku povrijeđenima smatra i ustavno pravo na pravično suđenje propisano člankom 29. stavkom 1., kao i odredbu članka 117. stavka 3. Ustava Republike Hrvatske.

Iz navoda ustavne tužbe proizlazi da podnositelj osporava povredu načela razmjernosti propisanog člankom 16. Ustava.

Ističe kako je "Točno da je u vrijeme prodaje vrijedio Ovršni zakon prema kojem se nekretnina na trećoj dražbi mogla prodati bez donjeg ograničenja cijene, ali je sud i kod primjene te odredbe bio ograničen čl. 6. Ovršnog zakona prema kojem se pri provođenju ovrhe mora paziti na dostojanstvo ovršenika i da ovrha za ovršenika bude što manje nepovoljna, kao i čl. 3. ZPP-a prema kojem sud mora uvijek paziti da su raspolaganja stranaka u postupku u skladu s moralom društva. Prodaja nekretnine za 10.000,00 kn (dakle za jednu četrdesetinu njene procijenjene vrijednosti) je nemoralna, nezakonita i nesvršishodna. Njome nije profitirao nitko osim kupca nekretnine, a to nije i ne može biti svrha ovršnog postupka. Ovrhovoditelj je naplatio samo 10.000,00 kn od svog potraživanja, koje je iznosilo, u trenutku donošenja rješenja o ovrsi 196.000,00 kuna, dakle jedva da je naplatio troškove ovršnog postupka do tada, dug se ništa nije smanjio, a ovršenik je pretrpio nenadoknadivu štetu jer je ostao bez jedinog doma i mjesta za stanovanje koje je imao."

Predlaže usvajanje ustavne tužbe i ukidanje osporenih rješenja

3. Za potrebe ustavnosudskog postupka pribavljen je spis predmeta Općinskog suda u Sisku broj: Ovr-3615/01.

Ustavna tužba je osnovana.

4. Prema odredbi članka 62. stavka 1. Ustavnog zakona o Ustavnom sudu Republike Hrvatske ("Narodne novine" broj 99/99., 29/02. i 49/02. - pročišćeni tekst, u nastavku: Ustavni zakon), svatko može podnijeti Ustavnom sudu ustavnu tužbu ako smatra da mu je pojedinačnim aktom tijela državne vlasti, tijela jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave ili pravne osobe s javnim ovlastima, kojim je odlučeno o njegovim pravima i obvezama ili o sumnji ili optužbi zbog kaznjivog djela, povrijeđeno ljudsko pravo ili temeljna sloboda zajamčena Ustavom, odnosno Ustavom zajamčeno pravo na lokalnu i područnu (regionalnu) samoupravu.

Ustavni sud, u postupku u povodu ustavne tužbe, u granicama zahtjeva istaknutog u ustavnoj tužbi, utvrđuje je li u postupku odlučivanja o pravima i obvezama podnositelja, povrijeđeno podnositelju ustavno pravo, pri čemu se, u pravilu, ne upušta u pitanje jesu li sudovi pravilno i potpuno utvrdili činjenično stanje i ocijenili dokaze. Za Ustavni sud relevantne su samo one činjenice od čijeg postojanja ovisi ocjena o povredi ustavnog prava.

5. Uvidom u osporeno rješenje i spis predmeta utvrđeno je sljedeće:

Ovršni postupak kod Općinskog suda u Sisku pokrenut je prijedlogom ovrhovoditelja - S. b. d.d. S. 3. siječnja 2002., a sud je rješenjem od 4. siječnja 2002. odredio ovrhu. U vrijeme pokretanja ovršnog postupka bio je na snazi Ovršni zakon ("Narodne novine" broj 57/96. i 29/99.).

Predmetna ovrha temelji se na sporazumu o osiguranju novčane tražbine zasnivanjem založnog prava ovrhovoditelja na nekretninama založnog ovršenika (podnositelja ustavne tužbe) upisanog u zemljišne knjige, a radi naplate novčane tražbine ovrhovoditelja u ukupnom iznosu od 195.757,78 kuna. Tijekom ovršnog postupka sudski vještak procijenio je nekretnine podnositelja, kao ovršenika, iznosom od 410.300,00 kuna.

Prvostupanjski sud proveo je tri javne dražbe: na prvoj javnoj dražbi održanoj 3. travnja i drugoj javnoj dražbi održanoj 12. svibnja 2003., nekretnina podnositelja nije prodana. Treća javna dražba (16. lipnja 2003.) provedena je sukladno članku 21. (kojim je izmijenjen članak 97. stavak 4. Ovršnog zakona) Zakona o izmjenama i dopunama Ovršnog zakona

("Narodne novine" broj 29/99.), koji glasi:

"Ako nekretnina ne bude prodana ni na drugom ročištu, sud će u roku od najmanje 15 do najviše 30 dana zakazati treće ročište na kojemu nekretnina može biti prodana bez ograničenja najniže cijene u odnosu na utvrđenu vrijednost.(...)".

Iz zapisnika o održanoj trećoj javnoj dražbi, razvidno je da je podnositelj kao ovršenik bio prisutan kada je njegova nekretnina kčbr. 647 upisana u zk.ul. 295 k.o. S. N. kčbr. 647 (u naravi kuća površine 137 m², garaža površine 66 m², dvorište površine 500 m² i voćnjak površine 150 m²) prodana najboljem ponuđaču za iznos od 10.000,00 kuna.

Nakon prodaje nekretnine na javnoj dražbi, Općinski sud u Sisku 16. lipnja 2003. godine donio je rješenje o dosudi, a koje rješenje je sukladno mjerodavnim odredbama članka 98. stavka 4. i stavka 5. Ovršnog zakona objavljeno na oglasnoj ploči suda. Dana 10. srpnja 2003. godine sud je donio zaključak o predaji nekretnine kupcu te odredio da se upiše pravo vlasništva u zemljišnim knjigama, a koji zaključak je dostavljen podnositelju.

6. Navodi ustavne tužbe podnositelja razmotreni su sa aspekta članka 16. Ustava koji glasi:

Slobode i prava mogu se ograničiti samo zakonom da bi se zaštitila sloboda i prava drugih ljudi te pravni poredak, javni moral i zdravlje.

Svako ograničenje slobode ili prava mora biti razmjerno naravi potrebe za ograničenjem u svakom pojedinom slučaju.

Prodaja nekretnine podnositelja, koja je usprkos procijenjenoj vrijednosti od 410.300,00 kuna na javnoj državi prodana za iznos od 10.000,00 kuna ne udovoljava načelu razmjernosti, kao ni svrsi i cilju ovršnog postupka.

Članak 1. stavak 1. Ovršnog zakona glasi:

(1) Ovim se Zakonom uređuje postupak po kojem se provodi prisilno ostvarenje tražbine na temelju ovršnih i vjerodostojnih isprava (ovršni postupak), te osiguranje tražbine (postupak osiguranja), ako posebnim zakonom nije drukčije određeno.

Članak 6. Ovršnog zakona glasi:

Pri provođenju ovrhe i osiguranja pazit će se na dostojanstvo ovršenika, odnosno protivnika osiguranja te na to da ovrha, odnosno osiguranje za njega budu što manje nepovoljni.

Ustavni sud napominje da je dužnost svih tijela državne vlasti Republike Hrvatske pa time i nadležnih sudova u konkretnom slučaju, tumačiti odredbe Ovršnog zakona u skladu s najvišim vrednotama ustavnog poretka Republike Hrvatske, propisanim člankom 3. Ustava.

Najviše vrednote ustavnog poretka Republike Hrvatske su vladavina prava i poštivanje prava čovjeka. One su temelj za tumačenje Ustava. Obveza poštivanja navedenih ustavnih vrednota nužno dovodi i do obveze tumačenja mjerodavnih zakona i drugih propisa u skladu s načelima koja su sastavnice navedenih ustavnih vrednota. To su načelo pravne sigurnosti (izvjesnosti) i s njim povezano načelo zaštite legitimnih očekivanja stranaka u postupcima u kojima se odlučuje o njihovim pravima i obvezama.

Ustavni sud je u odluci i rješenju, broj: U-I-659/1994 i dr. od 15. ožujka 2000. ("Narodne novine" broj 31/00.) ukazao na okvirni sadržaj tih načela ističući da "u pravnom poretku utemeljenom na vladavini prava zakoni moraju biti opći i jednaki za sve, a zakonske posljedice trebaju biti izvjesne za one na koje će se zakon primijeniti. Sud također napominje da zakonske posljedice moraju biti primjerene legitimnim očekivanjima stranaka u svakom konkretnom slučaju u kojem se zakon na njih neposredno primjenjuje" (točka 11.1.).

Ustavni sud napominje da prema odredbi članka 21. Zakona o izmjenama i dopunama Ovršnog zakona ("Narodne novine" broj 29/99., kojim je izmijenjen članak 97. stavak 4. Ovršnog zakona), na trećoj javnoj dražbi sud može, prodati

nekretninu bez ograničenja najniže cijene u odnosu na utvrđenu vrijednost, ali i ne mora jer ta zakonska odredba nije kogentne naravi.

Ustavni sud ističe da to zakonsko ovlaštenje ne isključuje načelo razmjernosti, odnosno da prilikom prodaje nekretnine na trećoj javnoj dražbi bez ograničenja najniže cijene u odnosu na utvrđenu vrijednost nekretnine sud treba voditi računa o svrsi provođenja ovrhe, a to je namirenje tražbine ovrhovoditelja.

Ustavni sud ocjenjuje da su u konkretnom slučaju, provođenjem ovrhe na opisani način, sudovi povrijedili načelo razmjernosti propisano člankom 16. Ustava jer prodajom nekretnine podnositelja na trećoj javnoj dražbi za cijenu koja je daleko ispod utvrđene vrijednosti te nekretnine (u naravi kuće površine 137 m², garaže površine 66 m², dvorišta površine 500 m² i voćnjaka površine 150 m²) nije postignuta svrha ovršnog postupka, prisilno namirenje tražbine ovrhovoditelja.

Time je ujedno povrijeđeno i ustavno pravo na pravično suđenje zajamčeno člankom 29. stavkom 1. Ustava.

6.1. Ustavni sud napominje da je stajalište o tumačenju i primjeni članka 97. stavka 4. Ovršnog zakona ("Narodne novine" broj 57/96., 29/99. i 173/03.), već izrazio u svojim odlukama: broj: U-III-488/2001 od 22. siječnja 2004. ("Narodne novine" broj 11/04.) i broj: U-III-1112/2001 od 19. veljače 2004. ("Narodne novine" broj 27/04.), u kojima je između ostalog navedeno sljedeće:

"Prodajom nekretnina podnositelja za samo jednu kunu i stjecanjem istih od strane ovrhovoditelja, načelo ovršnog postupka, propisano člankom 6. OZ, teško je narušeno. Ovrha provedena osporenim rješenjima nije udovoljila osnovnom zahtjevu ovršnog postupka, prisilno namirenje tražbine ovrhovoditelja na temelju ovršne isprave, već ima značaj svojevrsne kazne prema ovršeniku, podnositelju ustavne tužbe.

Osnovano podnositelj ističe da je, u konkretnom slučaju, povrijeđena i odredba članka 3. stavka 3. ZPP, prema kojoj sud neće prihvatiti raspolaganja stranaka koja su u suprotnosti s prisilnim propisima i pravilima javnog morala.

Naime, unatoč tome što je odredbom članka 97. stavka 4. OZ propisano da se na trećoj dražbi nekretnina može prodati bez ograničenja najniže cijene, takvo propisivanje, samo po sebi, ne može isključiti primjenu odredbe članka 3. ZPP, kao općeg pravila koje važi za sva raspolaganja stranaka u parničnim postupcima.

Sud posebno ukazuje na pogrešno tumačenje ovršnih sudova odredbe članka 97. stavka 4. OZ. Ta odredba nema značaj kogentne norme jer ista ima nesporno dispozitivan sadržaj ("nekretnina može biti prodana"). Ovo tim više kada se uzme u obzir činjenica da je vrijednost podnositeljevih nekretnina višestruko veća u odnosu na ovrhovoditeljevu tražbinu. Očito je, dakle, da su ovršni sudovi dopustili ovrhovoditelju raspolaganja suprotna pravilima javnog morala i svrsi koju je trebalo postići tom prodajom (namirenje duga od strane podnositelja kao solidarnog dužnika).".

7. U odnosu na navod podnositelja da mu rješenje o dosudi broj: Ovr-3615/01 od 16. lipnja 2003. godine nikada nije dostavljeno, već da je samo objavljeno na oglasnoj ploči suda, Ustavni sud ističe sljedeće:

Uvidom u zapisnik o održanoj trećoj javnoj dražbi na kojoj je nekretnina podnositelja prodana, utvrđeno je da je podnositelj kao ovršenik bio prisutan na ročištu na kojem je njegova nekretnina dosuđena najboljem ponuđaču kao kupcu, stoga Ustavni sud nije razmatrao taj navod podnositelja. Rješenje o dosudi nekretnine objavljeno je na oglasnoj ploči suda, sukladno mjerodavnim odredbama Ovršnog zakona.

8. Slijedom navedenog, a na temelju odredbi članaka 73. i 76. Ustavnog zakona, odlučeno je kao u izreci.

Točka III. ove odluke temelji se na odredbi članka 29. Ustavnog zakona.

Zagreb, 5. ožujka 2009.

PREDSJEDNICA VIJEĆA
Agata Račan, v. r.

Broj: U-III-1297/2006